

1 Какви видове срокове съществуват в рамките на гражданските производства?

От процесуална гледна точка, като обща дефиниция, срокът за дадена процедура е времевият интервал, в рамките на който трябва да бъдат извършени или, обратно, са забранени определени процесуални действия. Сроковете се уреждат от членове 180—186 от Закон № 134/2010 относно Гражданския процесуален кодекс, с измененията и допълненията към него (в сила от 15 февруари 2013 г.).

Що се отнася до различните видове срокове, приложими по гражданското производство, всички те се класифицират според начина, по който са определени, като законови, съдебни или уговорени срокове (независимо от тяхното естество). Законните срокове са сроковете, изрично предвидени от закона. Те по принцип са установени, така че не могат да бъдат съкращавани или продължавани от съдията или от страните (например петдневния срок за връчване на призовка). По изключение законът позволява удължаване или съкращаване на определени законови срокове. Съдебните срокове са сроковете, които се определят от съда по време на разглеждането на делата за явяване на страните, за изслушване на свидетели, за администриране на другите доказателства, т.е. документи, експертни доклади и т.н. Уговорените срокове са сроковете, които могат да бъдат определени от страните по време на решаването на спорове и за тях не е необходимо одобрението на съдебния орган.

В зависимост от вида им процесуалните срокове са императивни (декларативни) и забранителни (отлагателни), като първите са срокове, в които трябва да се извърши определено процесуално действие (например сроковете, в които трябва да се подаде жалба — обжалване, второ обжалване и т.н.), а последните са сроковете, в които законът забранява всякакви процесуални действия.

Друг критерий за класифициране на сроковете е свързан със санкцията за неспазването им, като по този критерий сроковете са абсолютни и относителни. Ако не бъдат спазени, абсолютните срокове в крайна сметка влияят върху действителността на процесуалните действия, докато неспазването на относителните срокове, макар и да не води непременно до обезсилване на процесуалните действия, може да доведе до налагането на дисциплинарни или финансови санкции на виновните лица (срокът за произнасяне на решение, срокът за подготовка и т.н.).

На последно място, във връзка с продължителността им сроковете могат да бъдат в часове, дни, седмици, месеци и години и тази класификация също е предвидена в член 181 от Гражданския процесуален кодекс. Освен това съществуват особени случаи, в които законът не предвижда конкретно определен срок (часове, дни и т.н.), а определен момент за извършване на процесуалното действие (например, възражение срещу изпълнение, което може да бъде внесено до последното изпълнително действие), или съдържа разпоредби, указващи, че действието трябва да се извърши „незабавно“ или „възможно най-скоро“, или „спешно“.

2 Списък на неработните дни в съответствие с Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 от 3 юни 1971 г.

Съгласно румънското законодателство неработни дни са всички съботи и недели, които се добавят към националните празници (Национален празник — 1 декември, ден на труда — 1 май), в допълнение към важните религиозни празници (Коледа — 25 и 26 декември, Великден — два дни и Петдесетница — един ден в зависимост от календара, Успение Богородично — 15 август, Свети Андрей — 30 ноември), Нова година — 1 и 2 януари.

3 Какви са общите правила, приложими за сроковете по различните граждански производства?

Правилата, приложими за сроковете, са правилата, установени в членове 180—186 от Гражданския процесуален кодекс.

4 Когато дадено действие или формалност трябва да се извърши в определен срок, от кой момент започва да тече този срок?

Всеки срок има начален момент и краен момент, като продължителността е между тях.

По отношение на началния момент член 184, алинея 1 от Гражданския процесуален кодекс предвижда, че сроковете започват да текат от датата на връчване на процесуалните документи, освен ако в закона не е предвидено друго.

Съществуват обаче и случаи, в които връчването на процесуалния документ, определено като начален момент за сроковете, може да бъде заменено с равностойни процесуални действия (случаи на равностойност). По този начин връчването на процесуалния документ, от който започва да тече срокът, се заменя в някои случаи с други процедури, които са начален момент за срока (например искане за връчване на процесуалните документи на противната страна, подаване на жалба или връчване на изпълнителния лист).

Чрез дерогация от общото правило има и случаи, в които сроковете започват да текат от други моменти, различни от връчването, а именно от постановяването на решение (установяващо изтичането на давностен срок, допълващо съдебното решение); от признаването на доказателствата (за представяне на исканите суми или списък на свидетелите — пет дни), от публикуването на определени документи (за реклама за продажба на сграда — пет дни).

Що се отнася до крайния момент, той се определя като момента, в който е постигнат ефектът от срока; това е краят на възможността за извършване на действието, за което е определен срок (за императивните срокове), или напротив, определя/отбелязва момента, в който възниква правото на извършване на определени процесуални действия (за забранителните срокове).

5 Възможно ли е начинът на предаване или връчване на документите (лично връчване чрез връчвател или по пощата) да се отрази или да промени началния момент, от който тече срокът?

Между началния момент и крайния момент сроковете текат без прекъсване, по принцип без възможност за прекъсване или спиране. Въпреки това възпрепятстване поради обстоятелство, което е извън волята на страната (посочено в член 186 от Гражданския процесуален кодекс), е причина за прекъсване на процесуалните срокове. Към този случай са добавени други специални обстоятелства: (например, прекъсването на срока за обжалване — член 469 от Гражданския процесуален кодекс). В същото време законът предвижда, че процесуалните срокове могат да бъдат спрени (както в случая с давностния срок — член 418 от Гражданския процесуален кодекс). Ако срокът бъде прекъснат съгласно член 186 от Гражданския процесуален кодекс, след отстраняване на пречката започва да тече установен срок от 15 дни, независимо от продължителността на прекъснатия срок. В случай на спиране срокът продължава да тече от момента, в който това спиране е прекратено, а времето, което е изтекло преди спирането на срока, също се добавя към него.

Съгласно член 183 от Гражданския процесуален кодекс процесуален документ, представен в законоустановения срок с препоръчано писмо, подадено в пощенски клон или в експресна куриерска служба, или до специализирана съобщителна служба, се счита за представен в срок.

Документ, представен от заинтересованата страна в законоустановения срок във военно поделение или в администрацията на мястото на задържане на тази страна, също се счита за представен в срок. Разписката от пощенския клон и регистрацията в или заверката от експресната куриерска служба, специализираната съобщителна служба, военното поделение или администрацията на мястото на задържане на заинтересованата страна, според случая, върху представения документ представляват доказателство за датата, на която тази заинтересована страна е започнала действието.

6 Ако срокът започва да тече от настъпването на дадено събитие, денят на настъпване на събитието включва ли се в срока?

Съгласно член 181 от Гражданския процесуален кодекс сроковете, изразени в дни, се изчисляват според системата на изключване, т.е. според свободните дни, като нито денят, в който започва да тече срокът — *dies a quo* (денят, от който), нито денят, в който той завършва — *dies ad quem* (денят, до който) се взема под внимание и приложимите правила са посочените във връзка с началния момент, както е обяснено в раздел 4. Сроковете, изразени в дни, винаги се изчисляват в пълни дни, обаче документът може да бъде представен единствено в работното време на службите на съда. Този недостатък обаче може да бъде отстранен чрез изпращане на процесуалния документ по пощата, като пощенският служител посочи датата и средствата за ефективна комуникация на получателя. Вижте също отговора на въпрос 4.

7 Когато срокът се брои в дни, посоченият брой дни до календарни дни ли се отнася или до работни дни?

Например ако дадено лице трябва да извърши действие или му бъде връчен документ в понеделник, 4 април 2005 г., и от него бъде поискано да даде отговор в срок от 14 дни от връчването, това означава, че съответното лице трябва да отговори преди:

- i. понеделник, 18 април (календарни дни) или
- ii. петък, 22 април (работни дни)?

Правилният отговор е, че посоченият брой дни включва календарните дни. Съответното лице трябва да предприеме действие до и включително 18 април.

8 А когато този срок се брои в седмици, месеци или години?

Съгласно член 182 от Гражданския процесуален кодекс сроковете, изразени в години, месеци или седмици, завършват в деня на годината, месеца или седмицата, съответстващи на началния им ден.

Срок, който е започнал на 29-о, 30-о или 31-во число на месеца и приключва в месец, в който няма такъв ден, се счита за приключил на предишния ден на месеца.

Срок, който изтича на законоустановен празничен ден или когато обслужването е спряно, се продължава до края на първия следващ работен ден.

9 Кога изтича срокът, ако се брои в седмици, месеци или години?

Срок, изразен в седмици, месеци или години, изтича на съответния ден от последната седмица или месец или от последната година. Ако в последния месец няма ден, съответстващ на деня, в който е започнал да тече срокът, срокът изтича в последния ден на този месец. Когато последният ден от даден срок е неработен ден, срокът се удължава до първия следващ работен ден.

10 Ако срокът изтича в събота, неделя, неработен ден или на официален празник, той удължава ли се до първия следващ работен ден?

Да, когато последният ден от даден срок е неработен ден, срокът се удължава до първия следващ работен ден.

11 Съществуват ли обстоятелства, при които сроковете се удължават? При какви условия може да се ползва такова удължаване на срока?

Член 184 от Гражданския процесуален кодекс посочва, че процесуалният срок се прекъсва и нов срок започва да тече от новото връчване в следните случаи:

когато някоя от страните е починала; в този случай на наследника се връчва нов документ на последното местоживее на починалата страна, без да се посочва името и положението на всеки наследник;

когато представителят на някоя от страните е починал; в този случай на съответната страна се връчва нов документ.

Процедурният срок не започва да тече и, ако вече е започнал да тече, се прекъсва по отношение на страната, която не е дееспособна или е с ограничена дееспособност, докато не бъде назначено лице, което да представлява или подпомага тази страна, където е уместно.

12 Какви са сроковете за обжалване?

Да, установени са специални срокове, отнасящи се до различните области на правото. Общият срок за обжалване и второ обжалване е 30 дни според Гражданския процесуален кодекс. В някои случаи (специални производства), например в случай на разпореждане на председателя, срокът за обжалване е пет дни и е по-кратък от срока за подаване на жалба по общия закон.

13 Съдилищата могат ли да изменят сроковете, по-специално сроковете за явяване пред съда или да определят специална дата за явяване пред съда?

Отговорът е положителен, с други думи, в определени изключителни случаи законът позволява на съдията да удължи срока (например с пет дни по реда на членове 469 и 490 от Гражданския процесуален кодекс — съответно за обжалване и второ обжалване) или да го съкрати (например по реда на член 159 от Гражданския процесуален кодекс във връзка със срока за връчване на призовка пет дни преди датата на съдебното заседание).

14 Ако на страна, пребиваваща на място, където би се ползвала от удължаване на срока, бъде връчен акт на друго място, където пребиваващите лица, не се ползват от такова удължаване на срока, губи ли страната правото си да се ползва от това предимство?

Съгласно член 1087 от Гражданския процесуален кодекс, в международните граждански производства съдът прилага румънското процесуално право при спазване на изрично противоположните разпоредби. Вижте също отговорите на въпроси 5, 11 и 16.

15 Какви са последиците при неспазване на сроковете?

Както беше посочено по-горе, неспазването на абсолютен срок в крайна сметка влияе върху действителността на процесуалните действия, докато неспазването на относителен срок, макар и да не води непременно до обезсилване на процесуалните действия, може да доведе до налагането на дисциплинарни или финансови санкции на виновните лица (срокът за произнасяне на решение, срокът за подготовка и т.н.).

Неспазването на процесуални срокове може да доведе до налагане на различни санкции, както следва:

нищожност на процесуалното действие (процесуалния документ);

лишаване от срока, предвиден за извършване на процесуалното действие;

изтичане на валидността на подаденото пред съда искане;

изтичане на давностния срок за правото на принудително изпълнение;

финансови санкции;

дисциплинарни санкции;

задължение за повторно извършване или за изменение на документ без каквито и да било правни формалности;

задължение за предоставяне на обезщетение на увреденото лице за нарушение на процедурните формалности.

Член 185 от Гражданския процесуален кодекс предвижда, че когато дадено процесуално право трябва да бъде упражнено в определен срок, неспазването на това задължение води до лишаване от правото, освен когато законът предвижда друго. Процесуално действие, извършено след изтичането на срока, е нищожно. Когато законът предвижда прекратяване на процесуално действие в определен срок, действие, извършено преди изтичането на срока, може да бъде отменено по искане на заинтересованата страна.

16 При изтичане на срока с какви правни средства за защита разполагат пропусналите срока лица, т.е. неизправните страни?

Член 186 от Гражданския процесуален кодекс гласи, че страната, която е пропуснала процесуален срок, получава нов срок, ако докаже, че закъснението е надлежно обосновано. Съответната страна трябва да извърши процесуалното действие в рамките на не повече от 15 дни от датата на преустановяване на прекратяването и в същия момент да поиска да ѝ бъде даден нов срок. Ако страната иска правни средства за защита, този срок е същият като предвидения при подаване на жалба. Молбата за нов срок се разглежда от компетентния съд, който разглежда молбата относно неупражненото в срок право. Когато страната има вина, не са на разположение правни средства за защита.

Последна актуализация: 27/06/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.